

Kategorie diplomatického materiálu

- Listnina
- Mandát
- List
- Aktový materiál
- Úřední knihy

Listina

- Písemnost upravená dle určitých pravidel a vydávající svědectví o právní skutečnosti
- Definiční znak: právní relevance a zpravidla časově neomezená, věčná platnost
- Vnější úprava: ve středověku zpravidla na pergamenu, otevřené, opatřené ověřovacím prostředkem

Vnější a vnitřní znaky

Vnější

psací látka

formát listiny

Inkoust a linkování

písmo

korektury a razury

grafická znamení

ověřovací prostředky

kancelářské poznámky

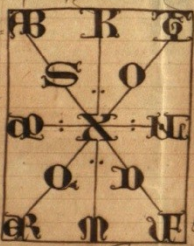
Vnitřní

jazyk

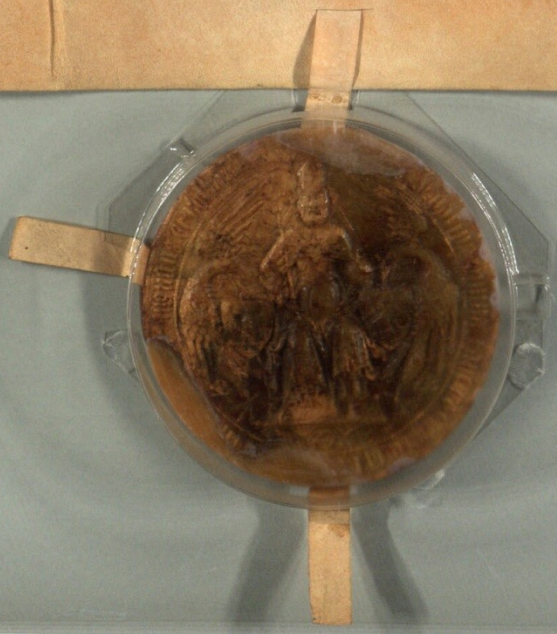
styl

skladba (listinné formule)

No nomine sancte et individue trinitatis. feliciter amen. **Carolus** quartus diuina fauente clemencia Romanus Imperator semp Augustus et Boem Rex. Notificamus tenore presentium. Quod licet iudicium de consilio volumine sanctorum et consensu nostrorum et Regni nostri Boem Principum et Baronum iura quedam ad memoriam duxerimus et eorum faciendum. Sedens quorundam principum ac Baronum precibus ac cedere consilio ac expresso consensu in scriptis redacta et in uno volumine fuerit sigillata prout hoc in notariam et publicam prodire noscimus. Cuius tamen prefati volumine quod iudex fuit presertim fuerit inde confecti. Una cum sigillis eorum appensis fortuito casu fuit igne consumptum in melius redactum. Equam meliorum tam nos quam prefati principes et Barones iudicia iura seruare non premissimus nec aliqua super hijs prestitimus iuramenta et adhuc in iure et principum ac Baronum eorum libere pendere arbitrio si una ipsa premissibus et iuramentis in talibus oportuno consistere approbare et uallare uellemus. Ad usum hodie non est factum a nobis uel principibus ac Baronibus antecessoribus nostris a eorum quo illa condidimus usque modo iniqua publicata innotata seu nunciata fuerint nec in terris diuinitatis seu decernimus et aucte Regni ex certa scientia declinamus nos et omnes principes ac Barones nostros et Regni ac boem et ipsorum heredes et successores preteritis ad hanc iura obseruandam non esse ligatos quolibet ut astrictos ab eisdem necnon ab omnibus sententijs punitis et articulis que et qui in dictis sunt iuris apprehensi et ipsorum heredes et successores sicut premissarum in honore statum ipsorum uel bonis quecumque parte in ipso iuris premissarum premissis contingere uel nocere non possint aut debeant ulla omni eorum quouis modo. Illumque hereditibus et successoribus in honore statum ipsorum aut bonis premissarum quomodolibet uel afferre. Preteritis eorum hereditibus et successoribus premissis et hereditibus ac successoribus nostris Boem Regibus presentium et hac ipsa occasione preteritis iuramentis ut nos et preteritis principes ac Barones in fidei et fidelis imperii et ipsorum heredes et successores preteritis antiquis et futuris iuris omni impedimento caudere tempore. Deceamus. **Sigillum** serenissimi principis et **Domini Domini Karoli quarti Romanorum gloriosissimi Boem Regis** (actus huius rei sunt Illustris Eubolus senior Saxonie Dux sacri Imperii Archiepiscopus Variablis precessus Brasilensis aule nre Cancellarius Johes Argentinerus Coadiutor amiden Fridericus Capponen et Henricus Lubicay Epi ac Illustris Eubolus Junior Saxonie Dux et Spectabilis Hamur de Swaraburg Johes magister in Vitis de Helsenstem et Alaricus de Inhabat Comes et alij quilibet. Unum sub nre Imperiali auctoritate sigillo testimo teay. **Acte** Pragae Anno dni millesimo trecentesimo quinquagesimo quinto Indictione Octaua ii. Non Octobr. Regni nre Anno decimo Imperii uero primo.

foris publice proclamata. Deoq
vone Boem antecessoribus nostris
sed potius solutos esse ac liberos
eius tam nos quam ipsos sanctos
seu dicto volumine olim ut
nobis uel ipso imperio et eorum.
Nos am principes et Barones
bona fide ac auctoritate Regni
et Regni ac Barone Boem
cessante ferri pacifice et preteritis
Imperatoris immittimus et

Carolus quartus Diuina fauente clemencia Romanus Imperator: semp Augustus, et

consilio volumine suauia et consensu iudicij, ac Regni sui eorum principum et Baronum, iudicij
eorum principum et Baronum precibus, audente consilio, ac expresso consensu in scriptis redacta

omni videtur mandatum. Quia tamen prefata volumina ad iudicij sicut pfectur fuerat inde confectum
nichilominus redactum, sequia nichilominus tam nos quam prefata principes et Barones iudicia iurij

et adhuc in nos et principum ac Baronum eorum libere pendebat arbitrio si iura ipsa iurij
re uellemus. Quod usque hodie non est factum, a nobis uel principibus ac Baronibus antedictis dictaque

promulgata fuerunt, nec in terris, diocesis, seu
omnes principes ac Barones inde et Regni ac Co-

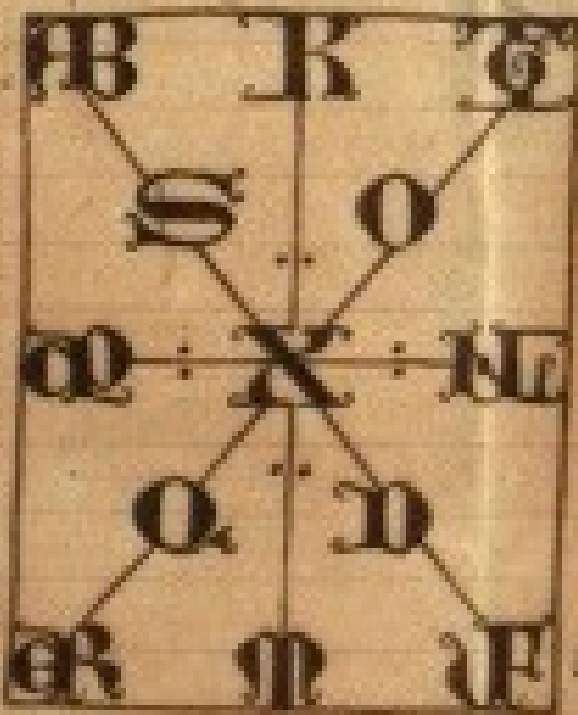
ruandiam non esse ligatos quilibet uel asserere,
que et qui in dictis eorum iuribus apprehensi

ipsum uel bonis quocumque parte in ipsis iuribus
debeant ulla unquam tunc quantifaculo, illumine

prudicium, solvere quomodolibet uel asserere
et laudibus ac successibus suis eorum Regibus

ut nos et prefata principes ac Barones in
aniquis et asserere iuribus omni impedimento

ipsis et Dni Dni Karoli quarti Romanorum

foris publice pal-

rone eorum anted-

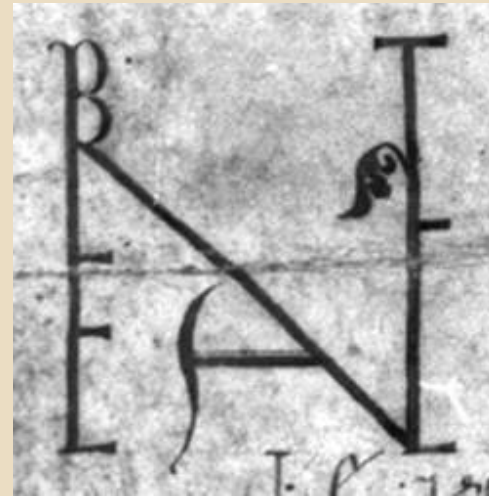
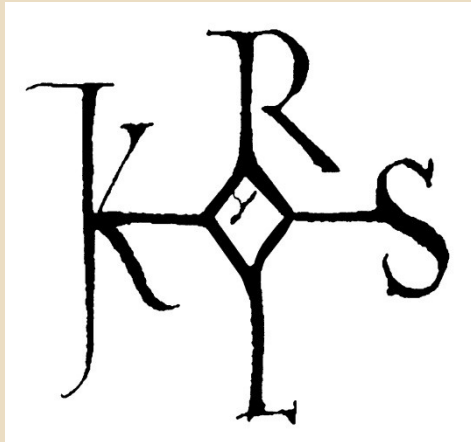
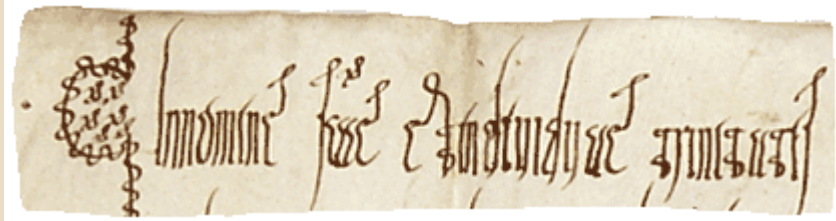
sed poant felices

que tam nos quam

sen dicto volumi-

nobis uel ipsis in

Grafická znamení

ego Gerardus indigna abbe de sca maria de bolteria tot qd ead eccle conuenit omib; fidelib; xpi
salute in dno; Notu uob facim; eccliam de blanser eo tenore quo tenebam; nos abbi sce ma
rie de nemore & frib; eid loci concessille p; tuncen; uij; calalun; hrunta & uij; hugint; quol
debat nob; in sollempnitate beati Martini singlis annis p; solue; & tenore uolum; & decum;
ut fr; sub abbe loci p; dicit do seruente; in ppetuu; remota omi; infestatione; a nra; eccla; p; con
ductu; tuncen; teneant; & sic am; nro; comuni; assensu; indelicent; habeant;

ego Gerardus indigna abbatilla de sca maria de bolteria tot qd ead eccle conuenit omib; fidelib; xpi
salute in dno; Notum uob facim; eccliam de blanser eo tenore q; tenebam; nos abbi sce Marie de nemore
& frib; eid loci concessille p; tuncen; uij; calalun; hrunta & uij; hugint; quol debent nob; in sollempn
itate beati Martini singlis annis p; solue; & tenore uolum; & decum; h; sub abbe loci p; dicit do seruente;
in ppetuum; remota omi; infestatione; a nra; eccla; p; conductum; tuncen; teneant; & sic am; nro; comuni;

Kancelářské a příjemecké poznámky

Significandus dei gra Romanoru Rex semp Augustus ac Hungarie Boemie Dalmaacie Croatiae etc Rex Notum facim tenore pncipum dnmis
Et nos anno delibato et dicta nostra scientia János Engelm & Wistow fidei nro dilecto Curiam nram Regiam in Carthoma pcepisse
stam ratione veri et legitimi debiti Inquo sibi delibacatur Regia attentis suis seruijs debitorum remansimus In Quadringentis sexagens
grossen pragen depucamin et pscriptum gracose deputamus et prostrubim pntes Ita videlicet Et nos pfatus Engelm ipmsqz heredes
predictam Curia cum suis annexis agris cultis et incultis pratis pasuis aquis aquarum ve deusibus pntibus exolendis stnis ne
meis et alijs suis pntencijs dnmis eandem tenere habere et possidere debeant quousqz Ipsis pdictas Quadringentas sexagenas nos
tamen vt quidamunqz nos heredes et successores nri
hmoj nostre redemptoi absqz omni difficultate stati
atum n aronibus Chutms Anno domi mille
ne tricesimoquarto Romanoru decimo Bohemie

ARCHIVUM
VERBONENSE
Venatus sic.
A. + + +

Ad mandatum d. d. d. d.
Michael T. d. d. d. d.

Listinné formule

- **Protokol**
 - invokace
 - intitulace (s devoční formulí)
 - inskripce
 - salutace
 - zvěčňovací formule
- **Kontext**
 - arenga
 - promulgace
 - narace (s petiční formulí)
 - dispozice
 - sankce (benedikce x kominace)
 - derogační formule
 - koroborace
- **Eschatokol**
 - subskripce
 - datace
 - aprekace

† C † Ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého amen. Poněvadž nemá být to, o čem je vědomost, že bylo zbožně a chvályhodně zařízeno od předchůdců nebo od nich řádně povoleno, královskou štědrostí měněno nebo zmenšováno, nýbrž spíše uchováváno a zvětšováno, proto já, Otakar, který se zve i Přemysl, z boží milosti král český, se svými syny oznamujeme všem, jak přítomným, tak budoucím, že jsme totéž právo a touž ve všem svobodu, kterou povolil náš bratr Vladislav blahé paměti, někdy moravský markrabě, našim milým měšťanům z Uničova, jenž jest Nová ves, v témž městě nebo mimo ně, touž svobodu jsme jim královskou laskavostí kázali štědře povoliti a slavnostně podati v hodnověrné listině. Totiž aby byli povinni z kteréhokoli městiště v dříve řečeném městě, ať malého nebo velkého, platit každoročně na svátek svatého Martina šest denárů a z kteréhokoliv popluží orné půdy čtvrt hřivny stříbra a tři měřice obilí, totiž jednu žita, druhou pšenice, třetí ovsa. Rovněž měšťanům povolujeme, aby byl svobodný les, který dostali k vykácení do třiceti let, z nichž již deset minulo, aby kterýkoli z nich v něm mohl kácet. Dále z královské moci prikazujeme, aby jim byly zachovány svobodné a pokojné hranice jejich újezdu, jak v lesích, tak v polích a pastvinách, prve spravedlivě určené od řečeného našeho bratra markraběte. Také jim povolujeme, aby soudili podle svých zvyklostí všechny viny tak, jak doposud mezi sebou a při sobě soudili z povolení našeho bratra, jestliže by to nebyla těžká a velká vina, která má být právem vyřízena před námi nebo před našimi úředníky. Také týmž měšťanům milosrdně chceme udělití v souhrnu totéž magdeburské právo a tytéž právní zvyklosti, jichž užívali naši měšťané z Bruntálu. K tomu chceme, aby vladařství neboli rychtu, které řečený náš bratr, jak známo, udělil rychtáři Dětrichovi a jeho dědicům, v klidu držel týž Dětrich a jeho dědici, jak jim byla rychta darována. Aby pak toto naše povolení bylo stálé a pevné, utvrzujeme je touto listinou a ochranou naší pečeti, žádající ctihodného otce Roberta, biskupa olomouckého, jenž byl také přítomen, aby připojil svou pečeť k větší pevnosti tohoto povolení; a to také učinil. Stalo se v Brně léta vtělení Páně 1223, indikce 11., rukou našeho notáře Vigberta za přítomnosti mnohých svědků, jejichž jména jsou tato: Zdislav, probošt u svatého Petra v Brně, Konrád, brněnský písař, Štěpán z Medlov, Jindřich, syn Vítkův, a jeho bratr Vítek mladší, Diviš, Svatopluk, Holas, Kojata a Zemislav kasteláni olomoučtí, Bavor, komorník olomoucký, Záviše, Stibor, Veliš, sudí olomoucký, Zpytata, Petr z Lozic a jeho bratr Mikuláš.

Mandát

1437 let 20.

W Sigmund z bozke milosti krumsky Cze faraz rozdy rozmnozy cel kysse a vbersty Cze sty a dical
Wyznawame tiemo listem prede vsim krumsky gey rozdy neb ctug sty sbeum. Za iakovsme dce Smol
mzy krumsky krumsky s. geym prezyslussen stedm dali, a w geych pamiznych zapfali Gladutnemu wa
wya facki z. Chlumcay, nassemu a nasseho Delocu w. Cze gach, hofey krumsky, tak a w ty omilub
gesto to nase zapis e w sicuty nassym maestatem genu na poelzeme a zastaly wazymy a ty
dany nasmege a slyze seceday, genu sebolisse, aby se w tu wes moame bez preclazy w ssete z
wazal tak zadame a puelcabi prazstemu genu nyme gest, neb potom bude a wzedmkom y genu
w ssem nassym, a kralowstwie nasseho Cze keho poddanym waznym mlhy, wazime preclazygem
aby seceday p ssemu wazny facki, am tomu, nebo tam, genuz nebo genuz y on sbe wualo poruayt dal
neboli zastatit, w dzezem a pozycam ty bost, a geycho prezyslussen, wue mepreclazyt, am tomu
preclazyt dopustact, ale radse genu ku potognemu pozycam radm, a pomozubti k lbofa nassu
w llastim, wazny heta ot Nazozemie sma boz ycho wazny heta, wazny heta, wazny heta, wazny heta
a dzezedu o dzezedu, wazny heta, wazny heta, wazny heta, wazny heta, wazny heta, wazny heta, wazny heta
a Sedmezyzetnem Cze keho w Sedminadatem, a Cze faraz stebie Cze kromy krumsky

W. Felony, d. Gappay C. k. k.
Small John P. k. k.

List

1433, im 15.

Unser frumlichste Junst zumer Erben dieser Erfinder lieber Freund. Wir
Klugen auch über Herrn Junst von Ellburg und Herrn Wilhelm von Sien
Wien und unser gnädigster Herr der König gestanden und geschlossen hat zum
süßer Sache die sich erlöseten aus Blausen hat die Gnade sein in guten an
zustehen lassen, bis auf seiner Gnaden in die Land wider zerkunft das der Jun
nun unser Seiten allezeit gern getan hat und seiner Könige Gnaden
gehörig gehorsam und nach gern ebnen darüber die Gnade von Ellburg und
gnädigster Herr König und uns wieder gar und wider nicht gerandt und geword
praur haben finden wir aber anerkennend davon gemessen das sie süßeren muß
gnädigster Herr König geloben und gehorcht nach gehorsam Wien und also in guten
anstehen lassen das schon der Gemein (Sien) sie aber democht und der darüber ein
wider sein müssen so bitten wir euch das die gedachte Rathey das Wollen
dem frumlichste und auch ordnen über Ersteren ansetzen / Sigen an sind
vater tag Junst das die xxxij

Charles von Sien und Junst die
Königliche Rathey

1433 15
6

CCVI
502

*Am Bild meyer Nolas Ammerthal
Linger von Deger Dufour & fundy, geest
fermudi.*

CCVI

A 2870/19

Aktový materiál

FEDERÁLNÍ MINISTERSTVO DOPRAVY
Na Příkopě 33
PRAHA

46/86-20

Č. 21 533/86-20 **198**

Úřad: 20 Žilínová Zpracovatel: Cis. tel.: 3171

Vše: Změna stejnojmenné pro pracovníce ČSA.

Spis předchozí: 1234/46
Spis následující:

Spisy vyřízené zároveň:

LHOTA

Záznamy o oběhu spisu	19/11	20/11	21/11	22/11
	20	20/4	20/4	20/4

Předpisy pro oběh spisů:

Ředitel O 20 *22. 11. 1986*

O 32 *22. 11. 1986*

ÚVOISPOSA: *Tamto*
22. 11. 1986

Ředitel O 20 *22. 11. 1986*

Výpravna 20/4

ULOŽIT 3-8

22. 11. 1986
22. 11. 1986

Do písařny došlo dne
napsal kusů
četl s
odesláno dne
..... vjprav

Do spisovny došlo dne
Spis má ref. vlož. exhib. příl.
..... svazků a dalších spisů; z toho je
zvišit uloženo svazků (kód) *22*

1CT 7

CSD - Všeob. 9 601 ČSD (50 101)

Úřední knihy

Pro vnitřní potřebu

- Registra
- Kopiaře
- Formulářové sbírky
- Pomocné knihy
(protokoly, elenchy,
repertáře, ...)

Pro vnější potřebu

- Centrální správy
(desky zemské, desky
dvorské, katastry)
- Církevní správy
(matriky)
- Městské správy
(městské knihy)
- Vrchnostenské správy
(urbáře, pozemkové
knihy) ...

Registra

- Vedena v kanceláři vydavatele
- Záznamy o dokumentech vydaných kanceláři
- Papežská registra-soustavně od konce 12. století
- Císařská registra doložena za Jindřich VII., nejstarší dochované svazky z doby Ludvíka Bavora
- Česká královská registra: -zlomek z roku 1312 -výpisy z královských register

... bish bish ... liden ...

leben de mil in dei ...

... die ... liden ...

leben des ...

... die ... liden ...

Das man die ...

... die ... liden ...

Kopiář

SIGISMUNDVS ROMANO
RVM ET BOEMOR REXY
NAM VILLAM DICTAM B
ROD CVM SILVA OCHOS
SIE EVIDAM WLACH DE
KRSOW CAUSA PROTECTI
ONIS ET PRO 130 SECA
GENIS GROSSORY, MANDA
VIT POSSIDERE DONEC
SIBI FVERIT SVMPSOLV
TA ASE VEL SUCCESSORIB

114. Nos Sigismundus Dei gra Romanorum Rex Im
per Augustus ac Vngarie, Boemie, Dalmatie, Croatiae
&c Rex. Memorie Commendatio tenore presentium
Significan quibus expedit vniuersis Quod nos quatuor
villam BROD vocatam Monasterij de Sadrub simul
cum omnibus suis prouentibus quibuslibet iuris ut patet
& legitimis ad eandem villam de iure spectantibus cum ple

233
no domino eiusdem ville & silua Ochossye Fide
libo mris Wlach de Krsow cum fratre tum causa tu
tele Protectionis & Conserationis huiusmodi ville. Tum
denim pro centum & triginta sexagenis grossis Boem
calentem, quibus ipsis pro seruicio ipsorum per ipsos cum
quinque armatis equitibus ad data presentium usque
annualem eiusmodi reuolutionem in loco ubi nra Ma
iestas eisdem mandauerit nobis exhibendo perhibemur
obligari pignori duram obligando imo obligando
& impignorando per presentes. Ita tamen quod quatuor
decimque nra aut nri Successores Reges ut puta Boe
mie vel alij quorum interfuorit de premissa Summa pec
cunie eisdem Wlach & fratri eisdem ac heredibus suis
satis fecerint vel satis fecerint ex tunc ipsi aut ipsorum
heredes rehabitis premissis pecuniarum Summis eandem
villam BROD simul cum antedictis omnibus suis proue
tibus utilitatibus quibuslibet ducto Momo de Sadrub
sine omni difficultate remittere & resignare debent &
teneantur. Et quis preter litteras cum eorum Wlach
& fratre sui bona voluntate habuerit, illi sui Compe
tit

Kopiář

- Veden v kanceláři příjemce
- Obsahuje opisy obdržených dokumentů

Formulářová sbírka

- Vzorník dokumentů někdy s vynecháním konkrétních údajů
- Soukromá kancelářská pomůcka

Zemské desky

Desky zemské

- Půhonné (libri/quaterni citationum)
- Trhové (libri/quaterni contractuum)
- Zápisné (libri/quaterni obligationum)
- Památné (libri/quaterni memoriarium)

Desky dvorské

- Týkají se osob v lenní závislosti
- Podobná struktura jako u desk zemských
- Desky dvorské provolací (libri proclamationum)

Katastr

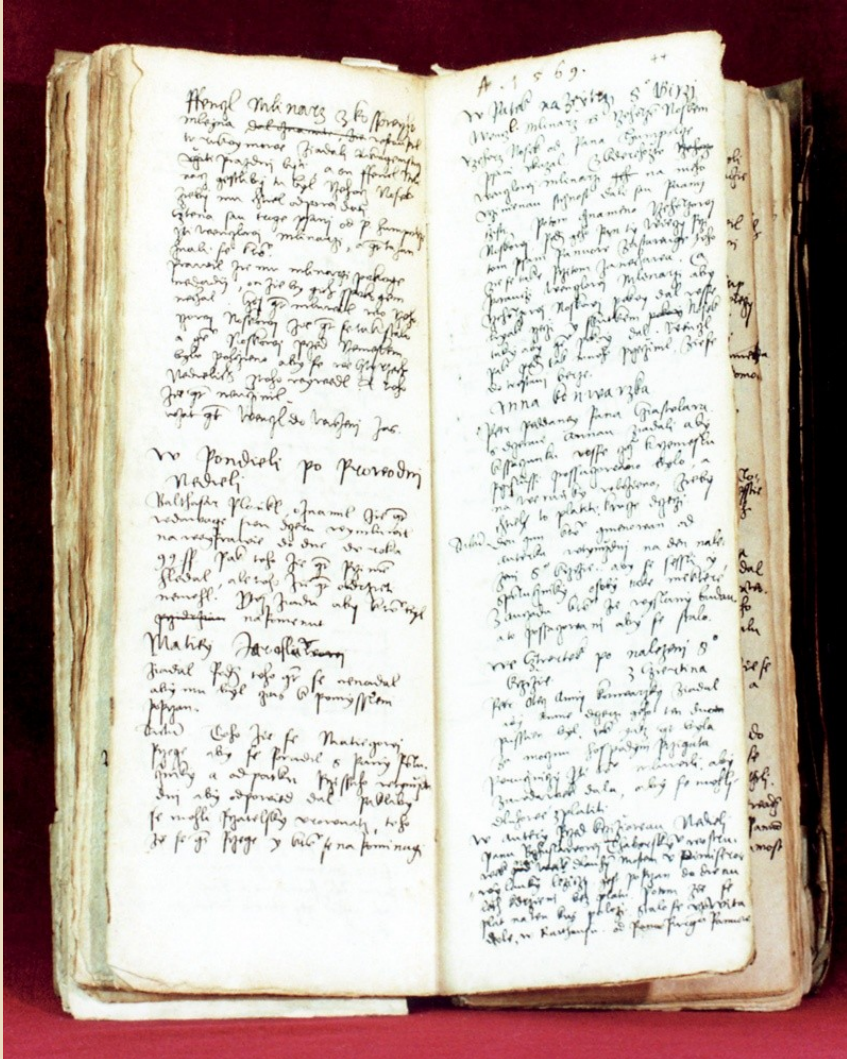
- Soupis půdy podrobené dani
- V novější době doprovázen mapovými podklady
- Berní rula, tereziánský, josefinský

Matriky

Geburtsort von ao 1811		Geburtsort		Mutter		Vater	
Nepomuk		Nepomuk		Nepomuk		Nepomuk	
24	31	II I I	Jozef Konecna	Jozanna	Wladislaw	Anton	Anton
25	15	I I I	Jozef Konecna	Jozanna	Wladislaw	Anton	Anton
26	15	I I I	Jozef Konecna	Jozanna	Wladislaw	Anton	Anton
8	17	I I I	Jozef Konecna	Jozanna	Wladislaw	Anton	Anton
28	Anna	I I I	Jozef Konecna	Jozanna	Wladislaw	Anton	Anton
30	16	I I I	Jozef Konecna	Jozanna	Wladislaw	Anton	Anton
1	5	I I I	Jozef Konecna	Jozanna	Wladislaw	Anton	Anton
8	25	I I I	Jozef Konecna	Jozanna	Wladislaw	Anton	Anton
22	17	I I I	Jozef Konecna	Jozanna	Wladislaw	Anton	Anton
26	14	I I I	Jozef Konecna	Jozanna	Wladislaw	Anton	Anton
27	20	I I I	Jozef Konecna	Jozanna	Wladislaw	Anton	Anton
10	10	I I I	Jozef Konecna	Jozanna	Wladislaw	Anton	Anton
21	23	I I I	Jozef Konecna	Jozanna	Wladislaw	Anton	Anton
3	30	I I I	Jozef Konecna	Jozanna	Wladislaw	Anton	Anton
4	1	I I I	Jozef Konecna	Jozanna	Wladislaw	Anton	Anton
5	10	I I I	Jozef Konecna	Jozanna	Wladislaw	Anton	Anton

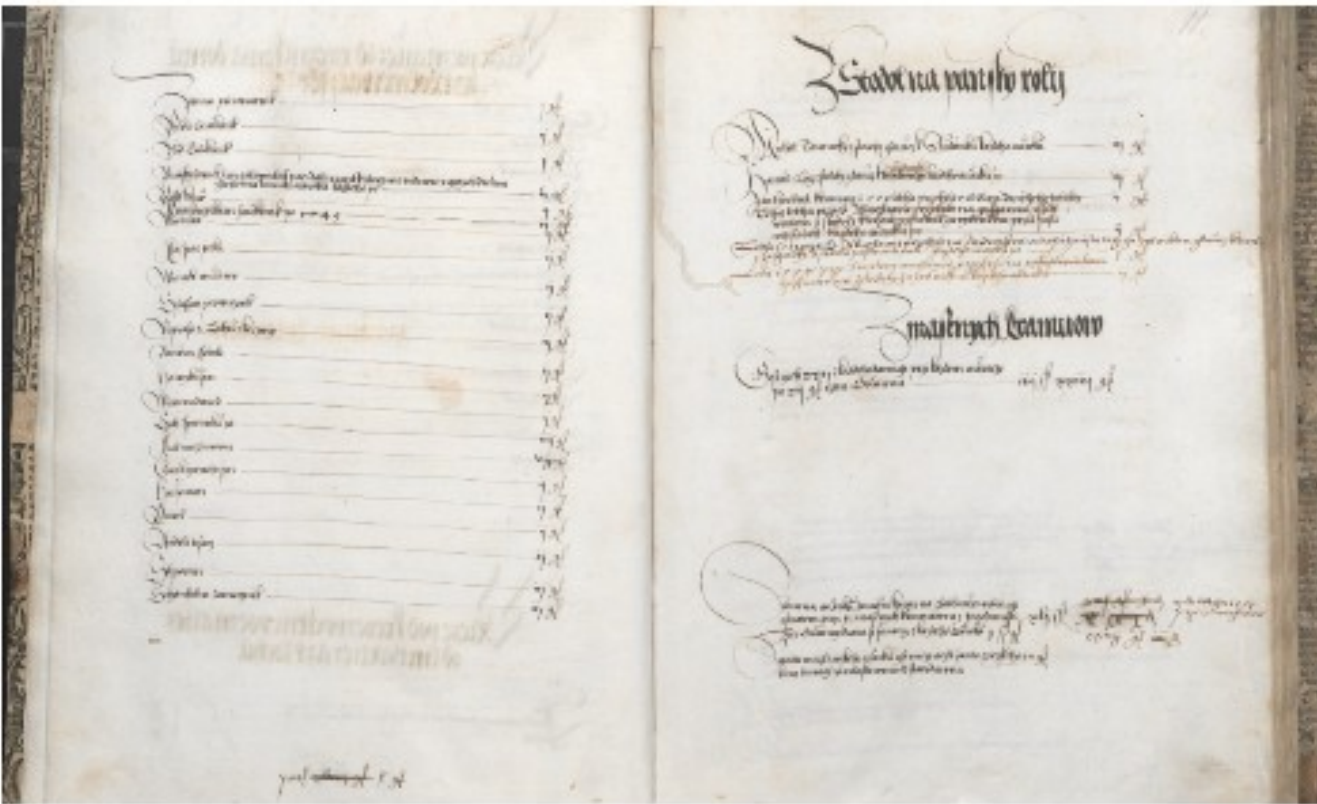
Geburtsort von ao 1811		Geburtsort		Mutter		Vater	
Nepomuk		Nepomuk		Nepomuk		Nepomuk	
19	11	I I I	Jozef Konecna	Jozanna	Wladislaw	Anton	Anton
19	100	I I I	Jozef Konecna	Jozanna	Wladislaw	Anton	Anton
20	8	I I I	Jozef Konecna	Jozanna	Wladislaw	Anton	Anton
31	25	I I I	Jozef Konecna	Jozanna	Wladislaw	Anton	Anton
24	16	I I I	Jozef Konecna	Jozanna	Wladislaw	Anton	Anton
2	20	I I I	Jozef Konecna	Jozanna	Wladislaw	Anton	Anton
3	16	I I I	Jozef Konecna	Jozanna	Wladislaw	Anton	Anton
6	25	I I I	Jozef Konecna	Jozanna	Wladislaw	Anton	Anton
23	40	I I I	Jozef Konecna	Jozanna	Wladislaw	Anton	Anton
24	102	I I I	Jozef Konecna	Jozanna	Wladislaw	Anton	Anton
5	6	I I I	Jozef Konecna	Jozanna	Wladislaw	Anton	Anton
17	16	I I I	Jozef Konecna	Jozanna	Wladislaw	Anton	Anton
22	14	I I I	Jozef Konecna	Jozanna	Wladislaw	Anton	Anton
23	1	I I I	Jozef Konecna	Jozanna	Wladislaw	Anton	Anton

Městské knihy

- Knihy pamětní
- Knihy městské správy
 - knihy finanční (berní knihy, účetní knihy)
 - kancelářské (formuláře, kopiáře, registra, knihy privilegií)
- Knihy městského soudnictví
 - agenda civilní (sporná i nesporná)
 - trestní.
- Veřejnoprávní knihy
 - knihy sirotčí (ochranná práv sirotků)
 - špitální knihy
 - knihy kostelních záduší.

Urbář

Urbář

- Obsahuje předpis dávek vybíraných vrchností od poddaných

Pozemkové knihy

- Knihy sloužící pro evidenci vlastnictví

Formy dochování diplomatického materiálu

- Originál
- Koncept
- Opis
 - prostý
 - ověřený (vidimus, confirmace)

Zpřístupňování diplomatického materiálu

- <http://monasterium.net/mom/fonds>
- Ediční zpřístupnění
- [KRMÍČKOVÁ, Helena, *Edice středověkého diplomatického materiálu*. Brno 2014.](#)
- [Czech mediaeval sources on-line](#)

K dalšímu studiu:

ŠEBÁNEK, Jindřich; FIALA, Zdeněk; HLEDÍKOVÁ, Zdeňka. *Česká diplomatika do r. 1848*. Praha : SPN, 1971.